

Dane osobowe recenzenta

Berlin, 17 lutego 2022 r.

prof. dr hab. Katarzyna Dondalska

Akademia Sztuki w Szczecinie

Plac Orła Białego 2

70-652 Szczecin

Dziedzina: Sztuki

Dyscyplina: Sztuki muzyczne

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

MGR. JINGXING TAN

Zlecniodawca opinii

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

Dotyczy

Uchwały Senatu Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku nr 208/2021 z dnia 13 grudnia 2021 roku, na podstawie art. 14 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki w związku z §6 ust.1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawach szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, w zw. z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 roku. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W wyniku podjętej uchwały, otrzymałam informację o powierzeniu mi funkcji recenzentki rozprawy doktorskiej Pana mgr. Jingxing Tan w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuk muzycznych.

Do nadesłanej mi przez Prorektora ds. organizacji i nauki prof. dr. hab. Marka Ročlawskiego uchwały Senatu sygnowanej datą 13 grudnia 2021 roku, została dołączona następująca dokumentacja:

- uchwała o wszczęciu przewodu doktorskiego
- uchwała o wyznaczeniu recenzenta pracy doktorskiej w mojej osobie
- lista obecności członków Rady Wydziału
- protokoły z przebiegu posiedzenia Rady Wydziału
- lista członków Rady Wydziału zaliczanych do minimum kadrowego
- protokoły komisji skrutacyjnej z przeprowadzonych głosowań
- dokumentacja przewodu doktorskiego
- praca doktorska i dzieło artystyczne

Powyższe dokumenty zostały sygnowane podpisami: Dziekana Wydziału Wokalno-Aktorskiego Akademii Muzycznej w Gdańsku – prof. dr. Andrzeja Nanowskiego, Prorektora ds. organizacji i nauki prof. dr hab. Marka Ročławskiego, pieczęcią potwierdzającą zgodność z oryginałem nadesłanej dokumentacji.

Kworum głosujących w chwili podejmowania uchwały o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu promotora, a także przyjęcia tematu i koncepcji pracy doktorskiej zostało zachowane. Głosowania przeprowadzone przez Radę Wydziału oraz Senat odbyły się zgodnie z prawem i we wszystkich etapach postępowania były pozytywne. Niniejszym stwierdzam, że przyjęcie tematu pracy doktorskiej, jej koncepcji oraz wszczęcie przewodu doktorskiego i wyznaczenie promotora nie budzi żadnych zastrzeżeń prawnych.

Podstawowe dane o kandydacie

Mgr Jingxing Tan – tenor – urodził się w ZhengZhou; prowincji HeNan w Chinach. W wieku dziewięciu lat rozpoczął swoją edukację muzyczną. Początkowo uczył się gry na flecie. Mając siedemnaście lat rozpoczął naukę śpiewu, kształcąc się pod kierunkiem swojej matki – śpiewaczki Opery Pekińskiej. W 2010 roku przybył do Polski w celu podjęcia studiów wokalnych w Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w klasie prof. Piotra Kusiewicza. Na pierwsze efekty rozwoju jego wyjątkowego talentu i rzadko spotykanych możliwości wokalnych nie trzeba było długo czekać. Jingxing Tan wystąpił na deskach Opery Bałtyckiej w mało znanej operze G. Pucciniego *Le Villi*. Po swoim udanym debiucie operowym został uznany przez krytyków muzycznych za jednego z najbardziej obiecujących śpiewaków. Premiera zaowocowała kolejnymi propozycjami występów w operowych dziełach scenicznych: *Gianni Schicchi* Pucciniego (2012) oraz *Così fan tutte* W.A. Mozarta (2014). Jingxing Tan został również zaproszony na 52. Festiwal Muzyczny

w Łańcucie, podczas którego wykonał solową partię tenorową Łabędzia w *Carmina burana* Carla Orffa pod batutą maestro Tadeusza Wojciechowskiego (2013). Jest to jedna z najtrudniejszych partii dla tego głosu w literaturze oratoryjno-kantatowej.

Kolejnymi ważnymi wydarzeniami w życiu artystycznym Jingxing Tan były: udział w trasie koncertowej po Chinach, podczas której – wraz z Orkiestrą Symfoniczną Akademii Muzycznej w Gdańsku – wykonał jedenaście koncertów (grudzień 2013 – styczeń 2014) oraz wykonanie *IX Symfonii* L. van Beethovena w Filharmonii Koszalińskiej (maj 2014) i *Messa Di Gloria* Pucciniego w Bazylice Archikatedralnej w Gdańsku-Oliwie (kwiecień 2015). Brał także udział w *Bitwie Tenorów na Róże* organizowanej przez Mazowiecki Teatr Muzyczny i TVP (październik 2015). Otrzymał nagrodę publiczności, która w nim upatrzyła najlepszego tenora.

Ponadto Jingxing Tan uczestniczył w wielu koncertach i festiwalach, m.in.: *Festiwal Muzyki Jana Kiepury*, na Zamku w Bytowie, w Amber House w Gdańsku, w Urzędzie Miejskim w Gdańsku, w Chińskiej Ambasadzie oraz w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie.

Na arenie międzynarodowej został doceniony już w lipcu 2015 roku, kiedy to zaproszono go do udziału w prestiżowych kursach mistrzowskich prowadzonych przez maestro Francisco Araiza w Wiedniu. W sierpniu tego samego roku był finalistą międzynarodowego konkursu dla śpiewaków operowych – *Hariclea Darclee International Singing Competition*.

W ramach programu Erasmus rozpoczął w październiku 2015 roku studia magisterskie z zakresu śpiewu operowego w klasie prof. Francisco Araiza w Musikhochschule w Stuttgarcie.

Na szczególną uwagę zasługują nagrody i wyróżnienia, które Jingxing Tan otrzymał na znaczących konkursach wokalnych polskich i zagranicznych :

2016 Eva Marton International Competition w Budapeszcie (finalista)

2017 Konkurs tenorów w Słupsku (Nagroda Publiczności, Nagroda Specjalna)

2017 Hariclea Darclee International Singing Competition (Special Nagroda Jury)

2017 Konkurs wokalny polskich wydziałów wokalnych – Ciechocinek (I Nagroda)

2017 Concours International Belcanto Vincenzo Bellini (finalista)

2018 II Międzynarodowy Konkurs Wokalny *Bella Voce* w Busku-Zdroju (II Nagroda)

2018 International Singing Competition Accademia Belcanto in Graz, Austria (III Nagroda)

2018 International Singing Competition in s'Hertogenbosch (finalista)

2018 Belvedere International Singing Competition in Latvia (finalista)

Jingxing Tan ukończył z wyróżnieniem Wydział Wokalno-Aktorski Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w klasie prof. Piotra Kusiewicza.

Na koncercie dyplomantów wykonał brawurową arię Tonia „Ah! mes amis” z I aktu opery *Córka pulku* Gaetano Donizettiego, która należy do najtrudniejszych w repertuarze operowym tenorów. Dziewięciokrotnie atakowane „wysokie c” jest karkołomnym sprawdzianem dla prawdziwych głosów tenorowych. Jingxing Tan potwierdził tym samym swoje wyjątkowe kwalifikacje wokalne i rzadko spotykane umiejętności. Sam Maestro Jan Kusiewicz – Doktor honoris causa AM w Gdańsku (nazywany Mistrzem tenorowego „c”) uznał go za swojego następcę w kreowaniu najwyższych partii tenorowych.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr. Jingxing Tan pod tytułem **„Ewolucja w traktowaniu głosu tenorowego w dziełach wokально-instrumentalnych Krzysztofa Pendereckiego na przestrzeni lat 1955-1970”** została przygotowana pod merytoryczną opieką prof. dr. hab. Piotra Kusiewicza. Składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku CD oraz jego opisu, co stanowi nierozłączną całość.

Dzieło artystyczne zawiera następujące utwory Krzysztofa Pendereckiego:

1. Niebo w nocy sł. Leopold Staff (1955)
2. Cisza sł. Leopold Staff (1955)
3. Utrenja (1969)
4. Kosmogonia (1970)

W nagraniu udział wzięli:

Joanna Freszel – sopran (4),

Jingxing Tan – tenor (1-4),

Rafał Pawnuk – bas (4)

NOSPR w Katowicach,

dyr. Alexander Liebreich

Nagr. Studio MTS, Gdańsk 17, 22, 23 maja 2021 r. (1-3)

NOSPR, Katowice 6 grudnia 2018 r. (4)

Realizacja nagrań: Studio MTS Mariusz Zaczkowski (1-3), Beata Jankowska-Burzyńska (4)

Zapoznając się z dziełem artystycznym byłam ogromnie zaintrygowana wczesnymi pieśniami Krzysztofa Pendereckiego z 1955 roku. Dwie pieśni do słów Leopolda Staffa przez lata nie oglądały światła dziennego przez okres 28 lat. Kompozytor nie chwalił się nimi uważając je za swoje wczesne próby kompozytorskie. Dopiero na II Festiwalu w Lusławicach powierzył je do prawykonania Jerzemu Mechlińskiemu i pianiście Piotrowi Kusiewiczowi. Od tego czasu wykonywane były lecz niezwykle rzadko. Jingxing Tan sięgnął po nie, aby przedstawić wizję traktowania głosu śpiewaka we wczesnej twórczości Pendereckiego. Doktorant z dużym pietyzmem podszedł do zrozumienia warstwy poetyckiej i muzycznej tych dzieł. Poezja Staffa jest wyjątkowo natchniona i budząca natchnienie. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, iż mamy tutaj do czynienia z prezentacją młodego artysty z innego kręgu kulturowego, dla którego polski język stwarza poważne trudności związane z wymową i właściwym przekazaniem tekstu poetyckiego. Zaprezentowane nagranie zrobiło na mnie ogromne wrażenie – oto duży, operowy głos zostaje zdyscyplinowany na obszarach dynamiki i samej emisji dźwięku. Mając na uwadze niezwykłą poezję Staffa, znakomicie zespoloną z linią melodyczną, jak również warstwą wysublimowanej harmonii zastosowanej w partii fortepianu, Jingxing Tan przedstawia obrazy szlachetnie namalowane głosem, z ogromną – można powiedzieć kosmiczną wyobraźnią, dając tym samym przykład wręcz belkantowego prowadzenia dźwięku – co w późniejszej twórczości Pendereckiego (do roku 1970) nie miało miejsca. W mojej ocenie doktorant znalazł idealny klucz do kreacji tych niezwykłych pieśni. Głos jest pięknie prowadzony, zaś poetycki tekst Leopolda Staffa wzorowo przekazany z pełnym jego zrozumieniem. Polszczyzna śpiewaka nie zdradza, że pochodzi z Chin.

Kolejnym punktem prezentowanego dzieła artystycznego jest karkołomna wokalnie I część Jutrzni, w której głos tenorowy traktowany jest wręcz w sposób ekstremalny. Kompozytor stawia przed śpiewakiem niewiarygodnie trudne zadania. Należy dysponować niezwykłą elastycznością głosu, szczególnie na przestrzeni skali powyżej osławionego wysokiego tenorowego c. Najwyższym punktem jest tutaj e^3 w pisowni (w brzmieniu e^2). Podejście do tego dźwięku odbywa się pochodami pół i ćwierćtonowymi. Wymaga to niezwyklej precyzji słyszenia. Od prawykonania Jutrzni do chwili obecnej było tylko dwóch tenorów, którzy zmierzali się z tym szczególnym wyzwaniem Pendereckiego. Jak doktorant podkreślił w opisie dzieła – byli to Kazimierz Pustelak i Piotr Kusiewicz. Kolejnego wyzwania podjął się Jingxing Tan. Wspomniani znakomici artyści z ogromnym powodzeniem wykonywali tę partię korzystając z zalecenia kompozytora względem wykorzystania rejestru głowowego (falsetowego). Efekt był znakomity, tym niemniej doktorant podjął się zadania do tej pory niespotykanego. Mając imponująco rozbudowaną skalę do wysokiego c, podjął próbę

podniesienia tej skali do wysokiego e w rejestrze tenorowym – a nie falsetowym. Tę unikatową próbę zarejestrował i przedstawił w dziele artystycznym. Można śmiało powiedzieć, że tym sposobem dokonał pewnej rewolucji w wokalistyce – udowodnił, że skala tenorowa może w pełni funkcjonować powyżej uznanego do tej pory najwyższego dźwięku. Wielka szkoda, że Mistrz Penderecki nie mógł tego usłyszeć. Z całą pewnością byłby w pełni usatysfakcjonowany i cieszyłby się, że jego dzieło zainspirowało do rewolucyjnych poszukiwań w wokalistyce.

Kosmogonia – dzieło, które zostało zaprezentowane w ostatnim ogniwie pracy artystycznej dostarcza szczególnych emocji. Na uwagę zasługuje fakt, że jest to nagranie live z koncertu, który miał miejsce w Sali Koncertowej NOSPR w Katowicach. Już samo miejsce jest nobilitujące, będące świadectwem uznania dla młodego tenora, który został zaproszony do wykonania tego wyjątkowego dzieła Krzysztofa Pendereckiego. *Kosmogonia* stanowi opowieść o powstaniu i historii świata. Dramaturgię utworu buduje muzyka. Kakofonia dźwięków, sonorystyka stwarzają wyjątkowe progi trudności dla solistów. Jingxing Tan znakomicie sobie poradził z wszelkimi trudnościami – jego głos brzmi imponująco, intonacja jest bezbłędna a strona emocjonalna zadziwia kolorami. Wykorzystuje tutaj cały arsenał możliwości wokalnych od śpiewu zaprezentowanego w pieśniach po eksperymenty wokalne z *Jutrzni*.

Opis dzieła artystycznego stanowi integralną część z nagraniem zarejestrowanym na CD.

Składa się ono z czterech logicznie skonstruowanych rozdziałów. W pierwszym umieszczony jest rys biograficzny Krzysztofa Pendereckiego, wskazane zostały okresy jego twórczości. Autor przedstawił definicję muzyki awangardowej oraz uwypuklił wpływy artystyczne zauważalne w twórczości Mistrza, jak również wpływy uwarunkowań historycznych oraz tradycji religijnej. W rozdziale drugim przedstawiono okoliczności powstania dzieł, stanowiących materiał zawarty w nagraniu, których analizę przedstawił doktorant w kolejnym, trzecim rozdziale. Omówienie problemów wykonawczych opisanych na podstawie własnego doświadczenia wokalnego autora pracy stanowi treść rozdziału czwartego. Zostały tu ciekawie omówione unikatowe metody wykonawcze, analiza pieśni z 1955 roku z punktu widzenia tradycyjnej estetyki wokalne – co zostało nota bene znakomicie ukazane w dziele artystycznym. Autor wskazał też na istotę piękna emocjonalnego wyrazu, jakże istotnego przy kreacji pieśni. Bardzo interesującą częścią opisu jest analiza wczesnej twórczości Krzysztofa Pendereckiego z punktu widzenia awangardowych technik sztuki wokalne. Bardzo ciekawe uwagi zostały poczynione na temat solo tenorowego we wczesnych dziełach wokarno-instrumentalnych Kompozytora.

Niezwykłe celnym pomysłem Doktoranta były rozważania na temat malarskości wokalnego wykonania i skojarzenia z konkretnymi dziełami ze świata sztuk plastycznych (wspaniałe, wyszukane przykłady zawarte w ikonografii).

Praca jest zwieńczona podsumowaniem, w którym Jingxing Tan ze szczerością pisze:

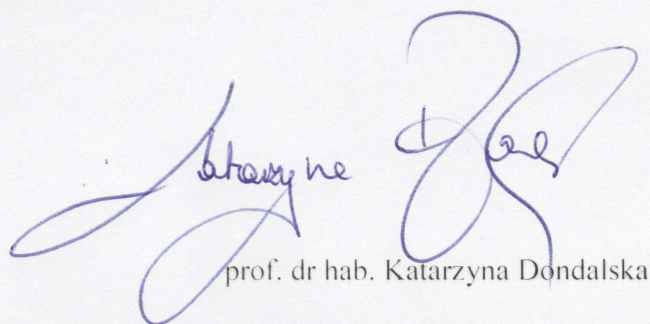
„Poruszone w niniejszej pracy zagadnienia zostały przez autora przeanalizowane z punktu widzenia wokalisty-praktyka. Analiza ta jest względnie prosta i bazuje na subiektywnych odczuciach piszącego. (...) Autor niniejszej pracy stoi jednak na stanowisku, że ten, kto nie współuczestniczy w doświadczeniu bieżącej epoki nigdy nie zrozumie tego, co się wydarza i co wydarzać się będzie”.

Pięknym dopełnieniem pracy są unikatowe zdjęcia ze zbiorów prywatnych prof. Piotra Kusiewicza oraz dedykacja złożona przez Krzysztofa Pendereckiego na stronie tytułowej wyciągu fortepianowego Jego *Te Deum*.

Konkluzja

Praca doktorska mgr. Jinxing Tan stanowi unikatową wartość. Samo dzieło artystyczne jest świadectwem jego wyjątkowego poziomu wokalnego. Przepiękny głos o niespotykanych możliwościach swobodnego poruszania się w tessyturze tenorowej, która umożliwiła mu dokonanie rozszerzenia skali głosu. Jest to wartość szczególnie we współczesnej wokalistyce. Bezspornie godnym podziwu jest fakt przygotowania opisu dzieła, co nie było zadaniem łatwym dla Chińczyka. Jego przemyślenia są świadectwem umiejętności prowadzenia samodzielnych prac badawczych i bez wątpienia ukazują nam kandydata do stopnia doktora w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki muzyczne. W mojej ocenie spełnia wymagania Ustawy.

Pracę doktorską mgr. Jinxing Tan przyjmuję.

prof. dr hab. Katarzyna Dondalska